

**Гайдучок Т. С.**

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Поліський національний університет

м. Житомир, Україна

## **ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ У КОНКУРЕНТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

В умовах трансформації економіки, посилення конкурентного тиску, євроінтеграційних процесів та зростання ролі принципів сталого розвитку відбувається суттєве переосмислення функціонального призначення бухгалтерського обліку та економічного аналізу. Сталий розвиток підприємств дедалі частіше розглядається як соціально-екологічна складова корпоративної відповідальності, стратегічний чинник забезпечення довгострокової конкурентоспроможності, фінансової стійкості та адаптивності бізнесу до змін зовнішнього середовища. У цьому контексті особливого значення набуває обліково-аналітичне забезпечення стратегій сталого розвитку, яке формує інформаційну основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у конкурентному середовищі.

Сучасні наукові дослідження свідчать, що система облікового забезпечення є одним із базових детермінантів сталого розвитку підприємств, оскільки через систему бухгалтерського обліку та аналітичні процедури здійснюється ідентифікація, вимірювання та узагальнення економічних, екологічних і соціальних параметрів діяльності. Так, Н. В. Овчарова обґрунтовує, що ефективно організована система облікового забезпечення дозволяє інтегрувати принципи сталого розвитку у процес стратегічного управління підприємством, забезпечуючи зв'язок між результатами діяльності та ефективністю використання ресурсів [1]. Авторка підкреслює, що в умовах конкурентного

середовища саме аналітична складова обліку створює передумови для оцінювання довгострокових наслідків управлінських рішень.

Реалізація стратегій сталого розвитку зумовлює необхідність розширення традиційних меж бухгалтерського обліку шляхом включення до системи управління нефінансових показників. Поряд із фінансовими результатами дедалі більшої ваги набувають показники, що характеризують екологічні витрати, соціальні інвестиції, якість корпоративного управління, рівень ризиків та стійкість бізнес-моделей. Як зазначають Н. С. Струк і Р. Р. Демко, формування звітності зі сталого розвитку неможливе без належного обліково-аналітичного забезпечення, яке має забезпечити достовірність, повноту та аналітичну придатність нефінансової інформації для стратегічного управління підприємством [3].

У конкурентному середовищі обліково-аналітична інформація виступає не лише засобом контролю, а й стратегічним ресурсом формування конкурентних переваг. Дослідження, присвячені обліково-аналітичному забезпеченню управління діяльністю підприємств, свідчать, що інтеграція облікових і аналітичних процедур у систему стратегічного управління сприяє підвищенню обґрунтованості управлінських рішень, зниженню рівня стратегічних ризиків та адаптації підприємств до змін зовнішнього середовища [2]. Це особливо актуально в умовах нестабільності, зростання невизначеності та посилення вимог з боку інвесторів і партнерів.

Важливим чинником розвитку обліково-аналітичного забезпечення стратегій сталого розвитку є впровадження нормативних і методологічних підходів до нефінансової та інтегрованої звітності. Українські науковці наголошують, що стратегія запровадження обліку і звітності зі сталого розвитку має базуватися на гармонізації національної облікової системи з європейськими вимогами, що підвищує прозорість та порівнянність інформації в міжнародному економічному просторі [4]. Це вимагає удосконалення методів аналітичного обліку та розвитку внутрішніх систем збору й обробки нефінансових даних.

Окремої уваги потребує проблема прозорості та аналітичної інтерпретації інформації у звітності зі сталого розвитку. Як зазначає Г. Скиба, формальний підхід до розкриття показників сталого розвитку, відсутність належного аналітичного супроводу та недостатня узгодженість фінансової й нефінансової інформації знижують управлінську цінність звітності та ускладнюють її використання у стратегічному аналізі [5]. Це актуалізує необхідність посилення аналітичної функції бухгалтерського обліку в системі стратегічного управління.

Сучасні тенденції розвитку обліково-аналітичних систем тісно пов'язані з цифровізацією бізнес-процесів. Використання автоматизованих облікових систем, цифрових платформ і аналітичних інструментів розширює можливості формування стратегічної інформації, підвищує оперативність аналізу та дозволяє моделювати альтернативні сценарії розвитку підприємства. Водночас, як зазначається у концептуальних дослідженнях, цифровізація обліку потребує методологічного переосмислення підходів до організації обліково-аналітичного забезпечення управління сталим розвитком, **що має реалізовуватися через конкретні організаційно-методичні дії, зокрема впровадження інтегрованих цифрових облікових платформ, які поєднують фінансові та нефінансові показники, перегляд облікової політики підприємства з урахуванням ESG-індикаторів, а також розширення аналітичного обліку за центрами відповідальності та напрямками сталого розвитку.**

Практична реалізація такого підходу, за нашим переконанням, передбачає **стандартизацію збору нефінансових даних**, автоматизацію їх обробки в межах ERP-систем і використання аналітичних інструментів для оцінювання впливу управлінських рішень на довгострокову економічну, екологічну та соціальну результативність підприємства, що безпосередньо підвищує обґрунтованість стратегічних рішень у конкурентному середовищі..

Узагальнюючи викладене, слід зазначити, що обліково-аналітичне забезпечення стратегій сталого розвитку підприємств у конкурентному середовищі є комплексною системою, яка поєднує фінансові та нефінансові

аспекти діяльності, аналітичні інструменти стратегічного управління та вимоги сучасного нормативного середовища. Його розвиток сприяє підвищенню якості управлінських рішень, формуванню довгострокових конкурентних переваг і забезпеченню економічної стійкості підприємств. Для українських підприємств удосконалення обліково-аналітичного забезпечення стратегій сталого розвитку є важливою передумовою підвищення конкурентоспроможності та інтеграції у європейський економічний простір.

### Список використаних джерел

1. Овчарова Н. В. Система облікового забезпечення як детермінанта сталого розвитку сільськогосподарських підприємств. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 65. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-70>
2. Кучерява М., Лісовий С. Обліково-аналітичне забезпечення управління діяльністю ІТ-підприємств у контексті сталого розвитку: сучасні підходи та перспективи. *Фінанси України*. 2024. № 12. С. 114–128. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2024.12.114>
3. Струк Н. С., Демко Р. Р. Обліково-аналітичне забезпечення формування звітності зі сталого розвитку підприємств. *Український економічний часопис*. 2025. № 10. С. 110–116. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-10-17>
4. Ганусич В., Шімон В. Стратегія запровадження обліку і звітності зі сталого розвитку в Україні. *Київський економічний науковий журнал*. 2025. № 10. С. 28-34.
5. Скиба Г., Каліна І., Беженар І. Сталий розвиток обліку в Україні: виклики, прозорість та інтегрована звітність. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 2 (53). С. 595–602. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-84>